

O DEMOSTRATIVO

Os demostrativos contraen coas preposicións **de** e **en** do seguinte xeito:

	este	estes	esta	estas		ese	eses	esa	esas		aquel	aqueles	aquela	aquelas
de	deste	destes	desta	destas	de	dese	deses	desa	desas	de	daquel	daqueles	daquela	daquelas
en	neste	nesta	nestes	nestas	en	nese	nesa	neses	nesas	en	naquel	naqueles	naquela	naquelas

	isto	iso	aquilo		estoutro	estoutros	estoutra	estoutras		aqueloutro	aqueloutros	aqueloutra	aqueloutras
de	disto	diso	daquilo	de	destoutro	destoutros	destoutra	destoutras	de	daqueloutro	daqueloutros	daqueloutra	daqueloutras
en	nisto	niso	naquilo	en	nestoutro	nestoutros	nestoutra	nestoutras	en	naqueloutro	naqueloutros	naqueloutra	naqueloutras

	esoutro	esoutros	esoutra	esoutras
de	desoutro	desoutros	desoutra	desoutras
en	nesoutro	nesoutros	nesoutra	nesoutras

Por exemplo:

- *Neste* momento estou deitado
- *Diso* non entendo nada
- A roupa está colgada *naqueles* cordeis
- O rapaz traballa *daquela* maneira

Observacións

Aquel pode ter valor de substantivo e significar "*encanto, atractivo ... ou outras calidades que non se acertan a expresar*":

- Ese rapaz non é guapo, pero ten un *aquel*
- Subir ás figueiras sen que escachen as ponlas ten o seu *aquel*

Daquela ten dous valores:

- Adverbio de tempo "*entón, naquel tempo*": *Daquela* aínda non había televisión
- Conxunción: "*por conseguinte, polo tanto*": non estudias, *daquela* suspenderás

Nisto, niso, nestas, con estas pódense usar como locucións co significado de "*entón, nese momento, de repente, inmediatamente despois*":

- *Nisto* botouse a rir
- *Nestas* entrou seu pai
- Con *estas* agarrou e marchou

As palabras **aquelar** ou **aqueloutrar** pódense empregar para nos referirmos a algo que non somos quen de expresar coas palabras precisas. Teñen o significado que nós lle queiramos dar:

- Levei a moto o taller para que ma *aquelaran* ("amañaran")
- Encontreime onte co teu pai e moi *aquelado* ("con mala cara")
- *Aquelouse* todo porque lle dei a razón ("enfadouse")

O POSESIVO

Observacións

- O posesivo cando vai **diante dun nome ten que ir obrigatoriamente con artigo**: *o meu can; a túa casa*. Hai algúns casos que **non é obrigada** a presenza do artigo co posesivo:
  - Cos nomes de parentesco: *miña nai; nosos irmáns*.
  - En exclamacións: *¡Meu Deus!; ¡Meu amigo, así son as cousas!*.
  - Con nomes referidos a seres únicos ou a dignidades: *Nosa Señora do Carme; Súa Excelencia*
  - Nalgunhas frases feitas: *meu dito, meu feito*.
- Os xiros: **de meu, de teu, de seu, de noso, de voso, de seu** úsanse para expresar a pertenza exclusiva; así, a frase *Antón vive na súa casa* non quere dicir que a casa pertence a Antón; mentres que se dicimos *Antón vive en casa de seu*, estamos a dicir que a casa lle pertence. Outras veces, esas formas indican que unha calidade se ten por propia natureza: *O Carlos é bo de seu = Carlos é bo por natureza*.
- As formas **cadanseu/s, cadansúa/s** empréganse para lle adxudicar un obxecto a cada persoa, dentro dun grupo; ou cando se lles quere distribuír un número igual ou semellante de obxectos a varias persoas. Vai sempre ao lado do obxecto que se distribúe e nunca da persoa: *regaleilles cadanseu balón ós meus sobriños; repartín entre eles cadanseus caramelos*.
- As formas da primeira persoa poden indicar familiaridade ou afectividade: *o noso Xoán está a vivir en Santiago; o meu Paco ten moi boa man para a cociña*.
- Posesivo feminino detrás de determinadas locucións adverbiais: *pasou diante nosa* (de nós), *caeu enriba súa* (dela).

- Outros significados do posesivo. Funciona como posesivo:
  - **os meus, os teus, os seus, os nosos, os vosos** poden ter o significado de "a miña, a túa ... familia": *os meus veñen de vacacións en xullo.*
  - **as miñas, as túas, as súas, as nosas, as vosas** poden significar "as cousas, feitos ou trasnadas que adoita facer unha persoa": *o meu fillo xa fixo unha da súas, díxolle unha das súas e deixouno calado.*
  - **o meu, o teu, o seu, o noso, o voso** poden significar "o que me (che, lle, ...) gusta" ou "o propio, o natural de min, de ti, ...": *a pintura non é o meu.*
  - **O meu , o teu...** con verbos como comer, beber, facer toman o valor de "o que me corresponde": *xa traballei o meu, (ás veces toma o sentido adverbial de cantidade: bebeu o seu= bebeu bastante)*

EXERCICIOS

1.Fai oracións con todas as posibilidades de contraccións dos demostrativos

2.Di o valor do demostrativo nas seguintes oracións:

1. Ten un aquel que namora.
2. Co aquel da festa non foi á clase.
3. Esa saída graciosa si que ten aquel.
4. Sempre tratou os libros con moita aquela.
5. Ese filme non ten aquela ningunha.
6. Hai que ver con que aquela trata o mozo.
7. É bo rapaz, mais ten unha aquela que o fai moi feo.
8. Coa aquela do accidente quedaron todos apesarados.
9. Iso non é un mozo, é un farrapo.

10. Daquela aínda ti eras pequena.
11. Cando veu daquela, estábache mellor conservado.
12. Daquela déixocho na conserxería.
13. Nisto deixou de chover e saíu o “Lourenzo” todo esplendoroso.
14. Nestas entra a directora de moi mal xenio.
15. Daquela imos hoxe ao teatro, ver unha versión de *O lapis do carpinteiro*.

3. Indica o valor destes posesivos

16. Sempre tiven coche de meu.
17. Este frigorífico custarache os seus cincocentos euros.
18. Xa andan os da clase do lado a facer das súas.
19. Polo que vexo, os teus nunca van ao fútbol.
20. Ese nunca chegará a ter casa de seu.
21. O Paulo xa che ten os seus vinte anos.
22. Meu queridiño, que mal o pasou!
23. Xa tomou as súas pastillas.
24. O meu Carliños aínda non vai á escola.
25. Os meus sempre van no verán á praia.
26. Aquel cativo era intelixente de seu.
27. Outra vez vén cos seus chistes baratos.
28. Temos dúas piscinas de noso.
29. Deica a Rúa hai os seus cen quilómetros.
30. Os seus non a deixan saír despois das dez da noite.
31. Non creo que volvan xa ao seu.